

Annotation. In the article the problems of management of accounts receivable at the enterprise and ways of their solution are considered. The question of interrelation and dependence of accounts receivable and accounts payable is investigated. The analysis of the ratio of the accounts receivable and payable of the enterprise studied showed a significant deviation of the indicators from the recommended values. Considered and proposed the use of various methods and methods for the effective management and balance of receivables and payables. Conclusions are drawn from the results of the study. Directions for further research have been determined.

Key words: accounts receivable, factoring, discounting of bills, forfeiting, financial analysis.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Кияшко О. М. Необхідність облікового забезпечення управління дебіторською заборгованістю підприємства / Кияшко О. М. // Актуальні проблеми економіки. – 2009. – № 3. – С. 190–191.
2. База даних емітентів «SMIDA» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://smida.gov.ua/db/participant/14313398>
3. Лищенко О. Г. Аналіз дебіторської заборгованості в системі управління підприємством / О. Г. Лищенко, Г. М. Бескоста // Держава та регіони. Серія: Економіка і підприємництво. – 2014. – № 10. – С. 114–115.
4. Факторинг уже не дешевле кредита: обзор рынка банковского факторинга на 6 января 2015 года : (экономический портал «Prostobiz.ua») [Электронный ресурс] / Кочевых О. – Режим доступа: http://www.prostobiz.ua/finansy/factoring/stati/factoring_uzhe_ne_deshevle_kredita_obzor_rynka_bankovskogo_faktoringa_na_6_yanvarya_2015_goda
5. Барановська А. С. Оцінка ефективності дебіторської та кредиторської заборгованості / А. С. Барановська // Фінанси і кредит. – 2014. – № 1. – С. 19–21.

УДК 311.312

СТАТИСТИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ДИНАМІКИ ТУРИСТИЧНИХ ПОТОКІВ УКРАЇНИ ЗА 2000–2016 рр.

Д. В. Гнідунець, Я. В. Гуменюк, Н. В. Буркіна

Анотація: В даній статті проаналізовано стан туристичних потоків на території України. Висвітлено основні тенденції зміни напрямів туризму основної маси людей, розраховано основні показники, що впливають на динаміку туристичних потоків України та побудовані прогнози на майбутнє.

Ключові слова: туризм, потоки, аналіз, геополітика, зміни, моделювання.

Постановка наукової проблеми: Аналізуючи сучасний стан туристичної сфери України можна стверджувати, що вона перебуває в досить негативному стані. Серед основних причин є нестабільність геополітичного стану України, що пов'язана з незаконною анексією АР Крим і проведенням антитерористичної операції на території Донецької та Луганської областей з 2014 року. Це призвело до того, що частина курортно-рекреаційних зон і санаторних закладів, пам'яток культури та заповідних зон опинилися на непідконтрольних Україні територіях, що стало результатом масової внутрішньої міграції в центральні та західні регіони України. В свою чергу, це створило негативне враження про Україну в іноземних громадян і викликало зменшення потоку іноземних туристів. Зниження сукупного напливу туристів призвело до негативних тенденцій зменшення обсягу грошових надходжень до державного бюджету з цієї сфери.

Аналіз дослідження проблеми: Дослідженням туристичних потоків присвячено праці багатьох українських та науковців О. Любіцевої, І. Ю. Афанасьєвої, Л. Г. Агафонової, В. Ф. Киячки, О. М. Портера, Н. Тейлора, Дж. Холловея. В їх працях висвітлюються головні чинники та аспекти формування, розвитку та функціонування туристичних потоків в Україні.

Виділення невирішених питань: Основним питанням, яке залишається невирішеним є напрями туристичних потоків та їх обсяги в цілому. За останні роки напрями людей з метою оздоровитися суттєво змінилися у зв'язку з ситуацією на території держави.

Ще однією проблемою є те, що людям бракує інформації про різноманітні оздоровчі комплекси та курортні зони України.

Мета статті: Провести глибинне дослідження туристичних потоків України, виявити їх головні елементи, ознаки і фактори, що на них впливають.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження: Туристичний ринок в Україні знаходиться на стадії становлення. Стан ринку туристичних послуг визначається соціально-економічними та політичними процесами, що відбуваються в країні, відтворюючи перебіг реформування суспільного життя. Україна належить до країн, де туризм як активний спосіб проведення дозвілля заохочувався державою, пропагувався та стимулювався шляхом соціалізації туристичних послуг і тому був сприйнятий більшістю населення як складова способу життя. Поліпшення рівня та умов життя вводить туризм до споживчої суспільної моделі, особливо міського населення, стимулюючи попит і формуючи ринок туристичних послуг [1].

Але в міжнародному туризмі ситуація є нестабільною: пошквалена туристичної активності чергується із спадами, відтворюючи в цих коливаннях не тільки стан внутрішнього ринкового середовища, а й світової ринкової кон'юнктури, де імідж України залишається ще невизначеним через нестабільний геополітичний стан країни.

Таблиця 1

Туристичні потоки України у період 2000–2016 рр.

Роки	Кількість громадян України, які виїжджали за кордон – усього	Кількість іноземних громадян, які відвідали Україну – усього	Кількість туристів, обслугованих суб'єктами туристичної діяльності України – усього	У тому числі		
				іноземні туристи	туристи-громадяни України, які виїжджали за кордон	внутрішні туристи
2000	13422320	6430940	2013998	377871	285353	1350774
2001	14849033	9174166	2175090	416186	271281	1487623
2002	14729444	10516665	2265317	417729	302632	1544956
2003	14794932	12513883	2856983	590641	344 332	1922010
2004	15487571	15629213	1890370	436311	441798	1012261
2005	16453704	17630760	1825649	326389	566942	932318
2006	16875256	18935775	2206498	299125	868228	1039145
2007	17334653	23122157	2863820	372455	336049	2155316
2008	15498567	25449078	3041655	372752	1282023	1386880
2009	15333949	20798342	2290097	282287	913640	1094170
2010	17180034	21203327	2280757	335835	1295623	649299
2011	19773143	21415296	2199977	234271	1250068	715638
2012	21432836	23012823	3000696	270064	1956662	773970
2013	23761287	24671227	3454316	232311	2519390	702615
2014 ¹	22437671	12711507	2425089	17070	2085273	322746
2015 ¹	23141646	12428286	2019576	15159	1647390	357027
2016 ¹	24668233	13333096	2549606	35071	2060974	453561

¹ Без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м.Севастополя та частини зони проведення антитерористичної операції

Побудовано авторами за даними [2]

Проаналізувавши наведені вище дані, ми можемо стверджувати, що найбільший пік виїзду громадян України з її території припадає за 2014–2016 рр. Також в наведений період ми спостерігаємо значний спад кількості іноземних туристів, що призвело до скорочення кількості туристів, обслугованих суб'єктами туристичної діяльності України. Це пов'язано з тим, що в 2014 році розпочались бойові дії на території нашої держави, що погіршило геополітичний стан і спричинило збільшення кількості громадян України, які виїхали за кордон [3, 5].

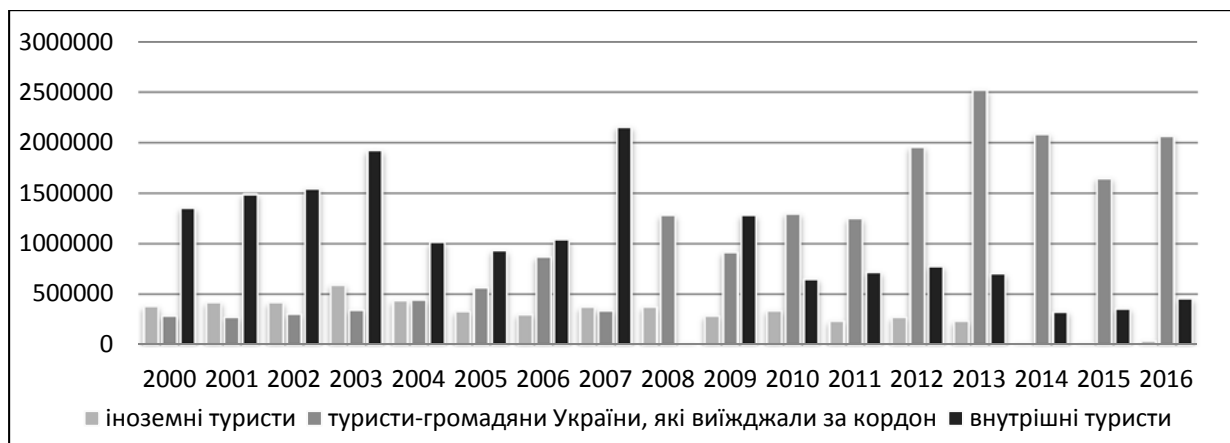

Рис. 1 Динаміка структури туристичних потоків України
Побудовано авторами за даними [2]

Проаналізувавши наведену вище діаграму, ми можемо стверджувати що в період 2000–2007 рр. спостерігається приплив іноземних та збільшення частки кругообігу внутрішніх туристів до максимального значення, яке відбувалося в 2007 році. Щодо туристів-громадян України, які виїхали за кордон, то їх динаміка за наведений період є стабільною і в середньому становить 1430550 осіб на рік.

У 2008 році відбулася світова економічна криза, що призвела до наступних негативних наслідків [4, 5]. Збільшилася частка зовнішнього туризму в пошуках робочих місць за кордоном і, відповідно, стабільного заробітку, а внутрішній туризм зменшився до мінімального значення за період 2000–2016 рр.

В період 2009–2016 рр. спостерігається значне зменшення частки іноземних туристів, що досягнуло свого найменшого значення в 2016 році, що негативно відобразилось на сукупних надходження частки доходу, отриманих від обслуговування іноземних громадян до бюджету України. В той же час, частка громадян України, які їздили на відпочинок закордон значно зросла. Її пік ми спостерігаємо в 2013 році, що пов'язано з передумовами та негативними прогнозами аналітиків щодо наростання нестабільності навколо геополітичного стану Україну, що призвело в 2014 році до анексії АР Крим та сепаратистських рухів на сході країни.

Це призвело до втрати більшості популярних рекреаційних, туристичних, заповідних, санітарно-оздоровчих зон та комплексів в наведених регіонах. Також вони опинилися під загрозою знищення через проведення активних бойових дій, що пов'язано з хімічним забрудненням від використання боєприпасів та пошкодження складів з хімічними реактивами, що призвело до забруднення навколишнього середовища [4].

Таблиця 2

Показники аналізу динаміки кількості громадян України, які виїжджали а кордон за 2000–2016 рр.

Роки	Абсолютний приріст (осіб)		Темпи росту (%)		Темпи приросту (%)		Абсолютне значення 1% приросту
	Δ	Δ'	T	T'	T _{пр}	T _{пр} '	
1	2	3	4	5	6	7	8
2000		-	-	-	-	-	-
2001	1426713	1426713	110,63%	110,63	10,63	10,63	134223,2
2002	1307124	-119589	109,74%	99,19	9,74	-0,81	148490,3
2003	1372612	65488	110,23%	100,44	10,23	0,44	147294,4
2004	2065251	692639	115,39%	104,68	15,39	4,68	147949,3
2005	3031384	966133	122,58%	106,24	22,58	6,24	154875,7
2006	3452936	421552	125,73%	102,56	25,73	2,56	164537

1	2	3	4	5	6	7	8
2007	3912333	459397	129,15%	102,72	29,15	2,72	168752,6
2008	2076247	-1836086	115,47%	89,41	15,47	-10,59	173346,5
2009	1911629	-164618	114,24%	98,94	14,24	-1,06	154985,7
2010	3757714	1846085	128,00%	112,04	28,00	12,04	153339,5
2011	6350823	2593109	147,32%	115,09	47,32	15,09	171800,3
2012	8010516	1659693	159,68%	108,39	59,68	8,39	197731,4
2013	10338967	2328451	177,03%	110,86	77,03	10,86	214328,4
2014	9015351	-1323616	167,17%	94,43	67,17	-5,57	237612,9
2015	9719326	703975	172,41%	103,14	72,41	3,14	224376,7
2016	11245913	1526587	183,79%	106,60	83,79	6,60	231416,5

Побудовано авторами за даними [2]

Проведений аналіз показав, що базисні абсолютні прирости свідчать про значний приріст кількості громадян України, які виїжджали за кордон порівняно з 2000 роком спостерігається два значних піки в 2013 і 2016 роках, що підтверджує попередні дослідження. Можна стверджувати, що вони були не простим для України за досліджуваній період. Ланцюгові абсолютні прирости показують, що статистика за період 2000-2016 рр. підтверджує і наочно демонструє, попередньо визначені піки спаду. Про це також свідчить те, що абсолютне значення 1% приросту осіб, які виїхали з території України збільшилось на 97194 осіб на поточний період порівняно з базисним.

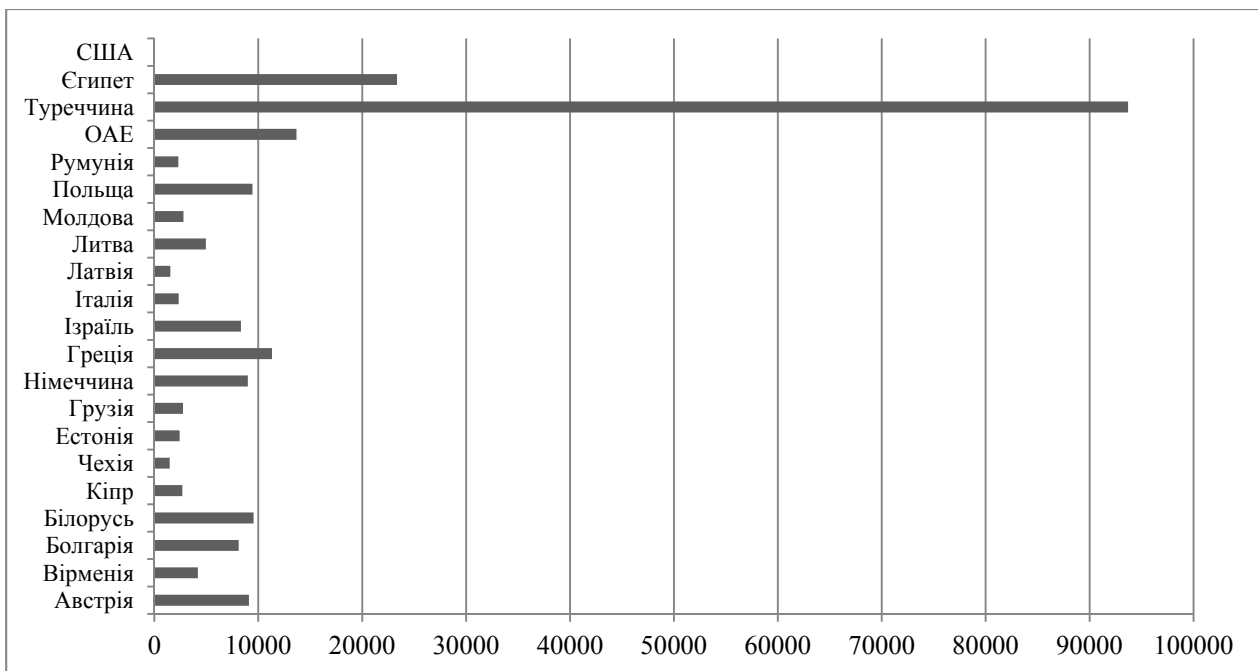

Рис. 2 Організований туризм громадян України за кордон за країнами, до яких вони виїжджали, у 2016 році. Побудовано авторами за даними [6]

Незважаючи на деякі позитивні зрушення на національному туристичних послуг в 2016 році, ще помітною залишається тенденція виїзного потоку над візним, в структурі туристичної галузі. Основними партнерами країни на ринку зарубіжного туризму залишаються країни, до яких спрямовані як туристичні, так і організовані туристичні поїздки: Турція (42%), Єгипет (10,5%), АОЕ (6%), Греція (5%), Польща (4,2%), Німеччина (4%). Відміна візового режиму, призвела до збільшення туристичних потоків. Змінюється мотиваційна структура туристичних подорожей українців за кордон – провідне місце займають поїздки з рекреаційною та екскурсійною метою. В ритміці виїзних потоків можна прослідкувати наявність двох «гарячих» сезонів – яскраво вираженого літнього та менш вираженого зимового [6].

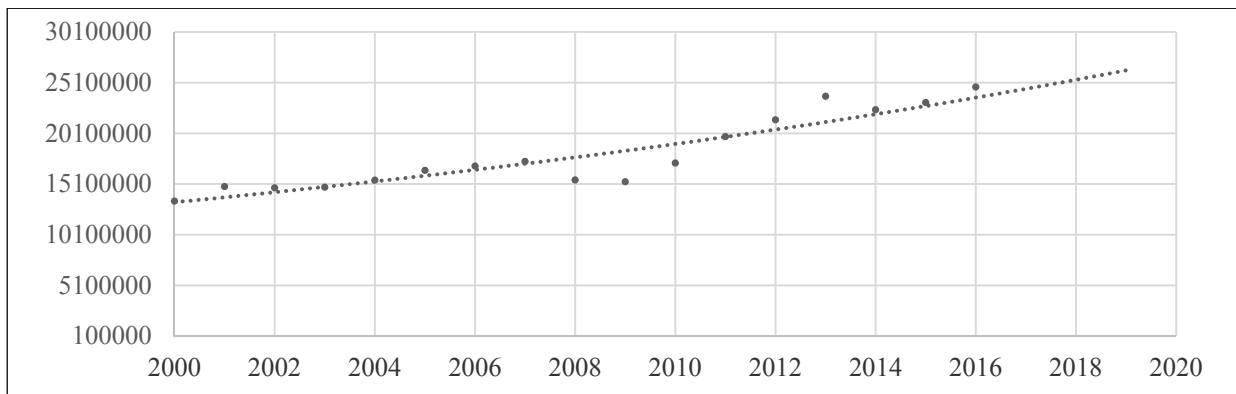

Рис. 3 Лінія тренду. Кількість громадян України, які виїжджали за кордон
Побудовано авторами за даними [2]

Побудувавши лінію тренду, ми можна зробити прогноз, що найвірогідніше в подальші 2 роки буде спостерігатися тенденція щодо збільшення кількості громадян України, які будуть виїжджати за кордон з можливим уповільнення темпів наведеного явища.

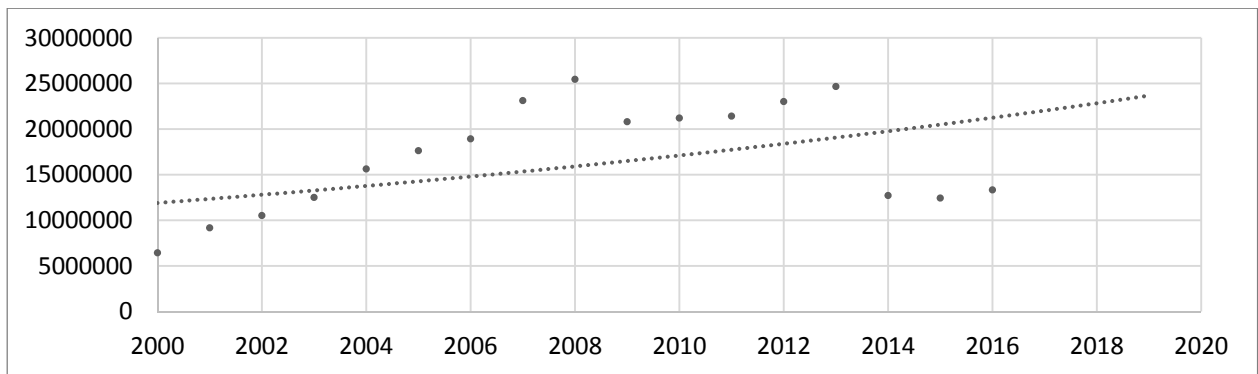

Рис. 4 Лінія тренду. Кількість іноземних громадян, які відвідали Україну
Побудовано авторами за даними [2]

Побудувавши лінію тренду, ми можна зробити прогноз, що найвірогідніше в у майбутні 2 роки буде спостерігатися тенденція до зростання кількості іноземних громадян, які відвідають Україну в туристичних цілях, що пов'язано з відносною стабілізацією геополітичного стану в державі.

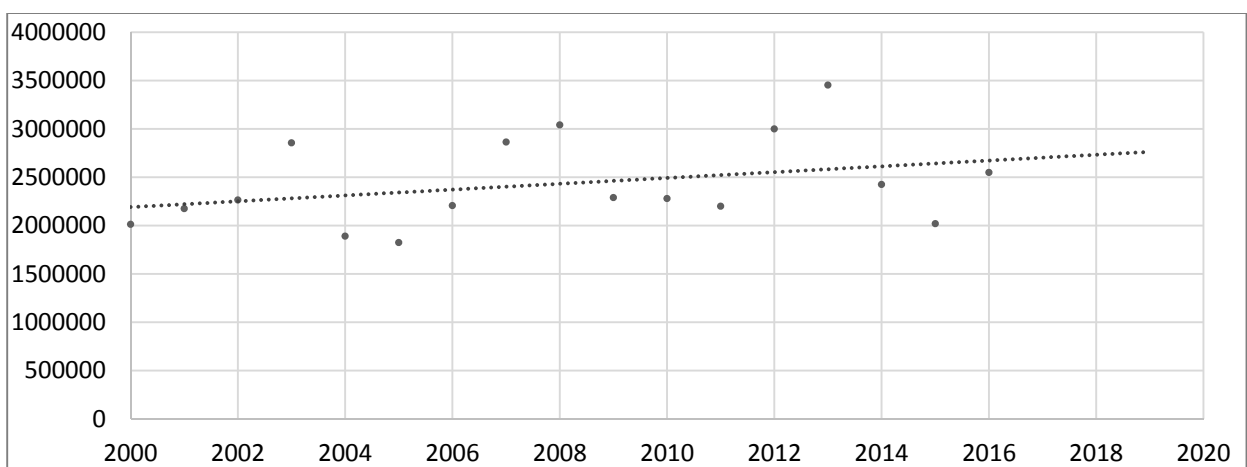

Рис. 5 Лінія тренду. Кількість туристів, обслугованих суб'єктами туристичної діяльності України
Побудовано авторами за даними [2]

Побудувавши лінію тренду, ми можна зробити прогноз, що в майбутні 2 роки буде спостерігатися зростаюча тенденція кількості туристів, які обслуговуються суб'єктами туристичної діяльності України, це пов'язано з збільшенням числа іноземних громадян, які відвідають нашу державу в туристичних цілях. Наведена гіпотеза підтверджується наведеним прогнозом на рис. 4.

Висновки. Туристична галузь України, переживала декілька спадів. Перший в 2008-2009, що пов'язаний з світовою кризою і інфляційними процесами в державі, другий спад спостерігається з 2013 по 2015 рік, що виник через погіршення геополітичного стану в державі.

Проведені дослідження свідчать, що на сьогодні відбувається поступова стабілізація стану туристичної сфери України. Порівнявши опис побудованих ліній тренду кількості громадян які від'їжджали за кордон та іноземних осіб, які відвідали нашу державу в туристичних цілях, ми можемо спостерігати часткове відновлення туристичних потоків в Україну.

Аннотація: В данній статтє проанализировано состояние туристических потоков на территории Украины. Освещены основные тенденции изменения направлений туризма основной массы людей, рассчитаны основные показатели, влияющие на динамику туристических потоков Украина и построены прогнозы на будущее.

Ключевые слова: туризм, направления, анализ, геополитика, изменения, моделирование.

Abstract: In this article the state of tourist flows in the territory of Ukraine is analyzed. The main tendencies of changing directions of tourism of the bulk of people are highlighted. The conclusions and main indicators and forecasts for the future are made.

Keywords: tourism, flows, analysis, geopolitics, changes, modeling.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Игнатьева И. Ф. Пространство потоков: экономический и геополитический анализ туризма [Электронный ресурс]. Режим доступа: http://www.terrahumana.ru/arhiv/13_01/13_01_21.pdf
2. Туристичні потоки. Державна служба статистики України. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
3. Кастельс М. Информационная эпоха: экономика, общество и культура [Электронный ресурс]. Режим доступа: http://www.gumer.info/bibliotek_Buks/Polit/kastel/06.php.
4. Логінов Якуб. Бути як Ізраїль, або Туризм під час війни // Дзеркало тижня. – 2015. – № 30 (21 серпня).
5. Побоченко Л. М., Тимошенко О. І. Сучасний стан та пріоритетні напрямки оптимізації розвитку міжнародного туризму в Україні [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/54770/14-Pobochenko.pdf?sequence=1>.
6. Виїзд громадян України за кордон за країнами, до яких вони виїжджали, у 2016 році. Державна служба статистики України. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

УДК 339.924

МІЖНАРОДНА ІНТЕГРАЦІЙНА ВЗАЄМОДІЯ В КОНТЕКСТІ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

С. В. Коваленко, О. О. Коваленко

Анотація. Міжнародна економічна інтеграція створює можливості для більш ефективної економічної спеціалізації за рахунок об'єднання ресурсів країн. Виникає особливість їх взаємодії – глобальні проблеми, що пов'язані з соціальною й економічною адаптацією економік країн, які знаходяться на різних етапах інтеграції. Утворення регіональних інтеграційних блоків являє собою реакцію захисного характеру країн на втрату певної частини автономії в результаті глобалізації. Поглиблення та розширення інтеграційних процесів вимагають адекватного інституціонального забезпечення, усунення перешкод на шляху міжнародної торгівлі та інфраструктурного розвитку.

Ключові слова: глобалізація, міжнародна інтеграція, економічний розвиток, фінансова криза, торгівля.

Існування й розвиток світової економіки надалі відчуває вплив глобалізації, підвищення тиску глобалізаційних процесів, зокрема глобалізації економічного розвитку.